

Laienemisaruanne Islandi kohta

Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2012. aasta resolutsioon Islandi 2011. aasta eduaruande kohta (2011/2884(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta otsust alustada Islandiga ühinemisläbirääkimisi,
 - võttes arvesse 27. juunil 2010. aastal, 27. juunil 2011. aastal ja 12. detsembril 2011. aastal Islandiga ministrite tasandil toimunud ühinemiskonverentside tulemusi, samuti 19. oktoobril 2011. aastal Islandiga asetäitjate tasandil peetud ühinemiskonverentsi tulemusi,
 - võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal” (KOM(2011)0666) ning 12. oktoobril 2011. aastal vastu võetud Islandi 2011. aasta eduaruannet (SEK(2011)1202),
 - võttes arvesse sõelumisprotsessi tulemusi,
 - võttes arvesse Islandi ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) programmi, mis võeti vastu 2011. aasta oktoobris ja mille eelarve on 12 miljonit eurot,
 - võttes arvesse oma 7. juuli 2010. aasta resolutsiooni Islandi Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta¹ ja oma 7. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Islandi 2010. aasta eduaruande kohta²,
 - võttes arvesse ELi ja Islandi parlamentaarse ühiskomisjoni kohtumisi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et Island täidab Kopenhaageni kriteeriume ning ühinemisläbirääkimised Islandiga avati 27. juulil 2010. aastal pärast nõukogult heakskiidu saamist;
- B. arvestades, et ELi õigustiku sõelumine on peaaegu lõpetatud;
- C. arvestades, et ühinemisläbirääkimiste käigus on siiani avatud ja ajutiselt suletud kaheksa peatüki (2. peatükk – töötajate liikumisvabadus, 6. peatükk – äriühinguõigus, 7. peatükk – intellektuaalomandit käsitlevad õigusaktid, 20. peatükk – ettevõtlus- ja tööstuspoliitika, 21. peatükk – üleeuroopalised võrgud, 23. peatükk – kohtusüsteem ja põhiõigused, 25. peatükk – teadus- ja arendustegevus, 26. peatükk – haridus ja kultuur) ning avatud on veel kolm peatüki (5. peatükk – riigihanked, 10. peatükk – infoühiskond ja meedia, 33. peatükk – finants- ja eelarvesätted);

¹ ELT C 351 E, 2.12.2011, lk 73.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0150.

- D. arvestades, et iga riigi edasimineku Euroopa Liidu liikmeks saamisel põhineb saavutustel, nagu on rõhutatud uuendatud konsensususes laienemise suhtes;
- E. arvestades, et Island teeb Euroopa Majanduspiirkonna (EMP), Schengeni lepingute ja II Dublini määruse osalisena juba tihedat koostööd ELiga ning on juba vastu võtnud olulise osa liidu õigustikust;
- F. arvestades, et Islandi ühinemisprotsessis tuleks täiel määral kaitsta ELi põhimõtteid ja õigustikku;
- G. arvestades, et Island annab Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi kaudu oma panuse Euroopa ühtekuuluvusse ja solidaarsusesse ning teeb ELiga koostööd rahuvalve- ja kriisiohjamisoperatsioonides;
- H. arvestades, et majanduse tugevdamine ja eelarve konsolideerimine edenevad hästi, Islandi majandus paraneb vähehaaval ja SKP peaks aeglaselt taastuma;

Üldised märkused

1. tuletab meelde, et ELiga ühinemise üldiseks aluseks on Kopenhaageni kriteeriumid ja liidu integreerimisvõime;
2. toetab Islandi edusamme ühinemisprotsessis; väljendab rahulolu selle üle, et ühinemisläbirääkimiste käigus on avatud üksteist peatükki ja neist kaheksa on ajutiselt suletud; peab oluliseks luua vajalikud tingimused, et ühinemisprotsess Islandiga lõpule viia ja tagada Islandi edukas ühinemine ELiga;

Poliitilised kriteeriumid

3. tunneb heameelt väljavaate üle, et uueks ELi liikmesriigiks saab riik, millel on pika ajaloo ja tugev demokraatia traditsioon ja kodanikukultuur;
4. võtab teadmiseks, et Islandil on tihedad ajaloolised sidemed Põhja-Euroopaga ning juba üle 60 aasta on kestnud edukas Euroopa-Atlandi koostöö;
5. täheldab rahuloluga, et loodud on põhiseadusnõukogu ning käimas on Islandi põhiseaduse läbivaatamine, mille eesmärk on suurendada demokraatlikke tagatiseid, tugevdada kontrollimehhanisme, parandada riiklike institutsioonide toimimist ning paremini kindlaks määrata nende ülesanded ja volitused; toetab pingutusi tugevdada Islandi parlamendi (Alþingi) rolli ja tõhusat toimimist, mistarvis tugevdatakse parlamendi järelevalve rolli ning suurendatakse seadusandluse läbipaistvust;
6. võtab teadmiseks 31. detsembril 2011 Islandi valitsuses tehtud ümberkorraldused; on veendunud, et uus valitsus jätkab läbirääkimisi veelgi sihipärasema ja visama püüdlusega edendada ühinemisprotsessi;
7. avaldab Islandile kiitust selle eest, et ta on edukalt kaitsnud inimõigusi ning taganud kõrgetasemelise koostöö inimõiguste kaitseks loodud rahvusvaheliste mehhanismidega; rõhutab, et Islandi ühinemine ELiga tugevdab veelgi liidu rolli inimõiguste ja põhivabaduste edendaja ja kaitsjana kogu maailmas;
8. hindab positiivselt suuri edusamme kohtusüsteemi sõltumatuse ja tõhususe

tugevdamisel, samuti korruptsioonivastase poliitikaraamistiku tõhustamisel, mida on tunnustatud läbirääkimiste 23. peatüki ajutise sulgemisega;

9. väljendab rahulolu ka 20. aprillil 2011. aastal Alþingi poolt vastu võetud uue meediaseaduse üle; innustab asjaomaseid parlamendikomisjone, mis moodustati 2011. aasta suvel, välja töötama kõnealuse valdkonna õigusraamistikku ning käsitlema omandi koondumist Islandi meediaturul ja Islandi riikliku ringhäälingu rolli reklaamiturul;
10. kinnitab taas oma toetust Islandi moodsa meedia algatusele (Icelandic Modern Media Initiative) ning ootab selle ülekanndmist õigusaktidesse ja kohtupraktikasse, mis annaks nii Islandile kui ka ELile tugeva positsiooni sõna- ja teabevabaduse õiguskaitse vallas;
11. kordab oma nõudmist, et Islandi ametivõimud ühtlustaksid ELi kodanike õigusi seoses nende valimisõigusega Islandi kohalikel valimistel;
12. võtab teadmiseks ELi liikmesust puudutavad poliitilised erimeelsused Islandi valitsuses ja parlamendis ning kõigi tähtsamate poliitiliste jõudude seas; soovib vastu võtta ELiga ühinemise üldstrateegiad teatud valdkondades, eelkõige nendes, mida EMP ei hõlma;
13. nendib rahuloluga, et oluline osa islandlasi on ühinemisläbirääkimiste jätkumise poolt; tunneb heameelt, et valitsus toetab hästi informeeritud ja tasakaalustatud arutelu ühinemisprotsessi üle ja et Islandi ühiskond osaleb ELi liikmesuse teemalistes avalikes aruteludes; on seisukohal, et Euroopa Liidu infokeskuse avamine Islandil võimaldab ELil anda Islandi kodanikele kõikvõimalikku teavet selle kohta, millised on ELi liikmesuse tagajärjed nii Islandi kui ka ELi jaoks;
14. peab väga oluliseks anda ELi kodanikele Islandi ühinemise tagajärgede kohta selget ja põhjalikku faktipõhist teavet; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema selle nimel jõupingutusi ning peab sama oluliseks kodanike murede ja küsimuste ärakuulamist ja nendega tegelemist, samuti kodanike huvidele ja seisukohtadele reageerimist;

Majanduslikud kriteeriumid

15. tunneb heameelt asjaolu üle, et Islandil on tihedad majandussidemed ELiga ning et Island on üldiselt rahuldavalt täitnud oma kohustused tulenevalt EMPst ning on keskpika aja jooksul võimeline edukalt taluma pingelist konkurentsi ja turujõudude survet ELis, tingimusel et Island jätkab praeguste puudustega tegelemist asjakohase makromajanduspoliitika ja struktuurireformide abil; tuletab samas meelde, et EMP kohustus on vaja täita täies ulatuses, nagu need on kindlaks määranud EFTA järelevalveamet;
16. kutsub Islandi ametivõime üles tegelema ikka veel ulatusliku riikliku sekkumisega pangandussektoris; soovib Islandi ametivõimudel, et nad riigi iseärasusi nõuetekohaselt arvesse võttes järk-järgult reformiks ja avaksid sellised majandusharud nagu energeetika, lennutransport ja kalandus, mida jätkuvalt kaitstakse välismaise konkurentsi eest; toetab sellega seoses pingutusi heita rohkem valgust Islandi majandus- ja finantssüsteemi kokkuvarisemise põhjustele; rõhutab, et proteksionismi kõrvaldamine on majanduse kestliku arengu üks eeltingimus;
17. avaldab Islandile kiitust selle eest, et ta on IMFiga edukalt lõpule viinud majanduse

elavdamise kava, mille eesmärk oli eelarve konsolideerimine ja majanduse tugevdamine;

18. nendib rahuloluga juba saavutatud häid majandustulemusi ja finantssektoris toimuvaid ulatuslikke ümberkorraldusi ja reforme; soovib Islandi ametivõimudel jätkata jõupingutuste tegemist tööpuuduse, eelkõige noorte tööpuuduse taseme vähendamiseks;
19. tervitab vastuvõetud poliitilist avaldust Islandi poliitika kohta kuni aastani 2020 ning soovib Islandi valitsusel toetada oma riigi väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid, hõlbustades nende osalemist rahvusvahelisel turul ning tehes neile piisavalt kättesaadavaks rahalised vahendid;
20. võtab teadmiseks, et Alþingi kiitis heaks kapitalikontrollide kaotamist käsitleva muudetud strateegia, mille Islandi ametivõimud koostasid IMFiga konsulteerides, ühtlasi võtab teadmiseks Islandi ja ELi vahel selles vallas toimuva konstruktiivse dialoogi; tuletab meelde, et kapitalikontrollide kaotamine on oluline nõue riigi ühinemisel Euroopa Liiduga;
21. tuletab meelde, et Icesave'i vaidlus on siiani lahendamata; rõhutab, et Icesave'i küsimus tuleb lahendada väljaspool ühinemisläbirääkimisi ja see ei tohi takistada Islandi ELiga ühinemise protsessi; võtab teadmiseks EFTA järelevalveameti otsuse pöörduda Icesave'i asjas EMP kohtusse ja Islandi ülemkohtu otsuse, millega kinnitati 6. oktoobril 2008. aastal vastu võetud erakorralise seaduse jõusse jäämine; hindab Islandi ametivõimude jätkuvat aktiivset tegutsemist selle vaidluse lahendamiseks ning väljendab rahulolu selle üle, et Landsbanki Íslands hf likvideerimisel on eelisvõlausaldajatele tehtud esimesed osalised tagasimaksud, mis moodustavad hinnanguliselt ühe kolmandiku tunnustatud eelisnõuete koguväärtusest;

Võime täita liikmesusest tulenevaid kohustusi

22. kutsub Islandit üles tõhustama ettevalmistusi selleks, et viia oma seadused vastavusse ELi õigustikuga eelkõige valdkondades, mida EMP ei hõlma, ning tagama õigustiku rakendamise ja jõustamise ühinemiskuupäevaks;
23. võtab teadmiseks sõelumisprotsessi tulemused; tervitab Islandi väljaõeldud eesmärki avada kõik läbirääkimispeatükid Taani eesistumise ajal; loodab, et ühinemisläbirääkimised edenevad praeguse eesistumise ajal edukalt, ning ühtlasi rõhutab vajadust täita avamiskriteeriumid seoses 11. peatüki – põllumajandus ja maaelu areng ja 22. peatükiga – regionaalpoliitika ja struktuurivahendite kooskõlastamine ning sulgemiskriteeriumid seoses järgimiste peatükkidega: 5. peatükk – riigihanked, 10. peatükk – infoühiskond ja meedia ning 33. peatükk – finants- ja eelarvesätted;
24. hindab positiivselt Islandi ministriumide käimasolevat konsolideerimist, tunnistab Islandi haldusametuste tõhusust ja professionaalsust ning toetab üldist eesmärki tõhustada Islandi ministriumide haldus- ja kooskõlastamissuutlikkust;
25. väljendab heameelt jõupingutuste üle tegeleda institutsionaalsete puudujääkidega finantssektoris ning edusammude üle tugevdada reguleerivat ja järelevalvealast tegevust panganduses;
26. võttes arvesse asjaolu, et nii ELi ühine kalanduspoliitika kui ka Islandi kalanduspoliitika

on praegu läbivaatamisel, kutsub Islandit ja ELi üles lähenema sellele läbirääkimiste peatükile konstruktiivselt, et kohaldatava õigustiku raames jõuda vastastikku rahuldava lahenduseni kalavarude säästva majandamise ja kasutamise osas;

27. peab oluliseks ettevalmistusi vajalike haldusstruktuuride piisavaks kohandamiseks, nii et Island saaks ELiga ühinemise päevast alates täielikult osaleda ühises põllumajanduspoliitikas, samas tuleks arvestada nii Islandi põllumajanduse eripärade, eelkõige mis puudutab Islandi praegust omavarustatust toiduainetega, kui ka ELi ühise põllumajanduspoliitika käimasoleva reformiga;
28. väljendab kahetsust selle üle, et nelja rannikuriigi – Islandi, ELi, Norra ja Fääri saarte äsjasel kohtumisel Põhja-Atlandi makrellivarude haldamise teemal 2012. aastal kokkulepet ei saavutatud, ning kutsub kõiki rannikuäärseid riike üles jätkama uue hooga läbirääkimisi, et jõuda makrellivarude küsimuses kokkuleppele, mille aluseks oleksid realistlikud ettepanekud, mis on kooskõlas ajalooliste õiguste ja Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu soovitusel ning mis kindlustaksid kalavarud ka tulevikus, aitaksid kaitsta ja säilitada töökohti pelaagilise püügi sektoris ning tagaksid pikaajalise ja jätkusuutliku kalanduse; võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku kaubandusmeetmete kohta, et võidelda kalavarude mittesäästva püügi vastu;
29. on veendunud, et Island, kes saab peaaegu kogu oma energia taastuvatest energiaallikatest, võib anda väärtusliku panuse ELi poliitikasse tänu oma kogemusele taastuenergia valdkonnas, eelkõige mis puudutab geotermilise energia kasutust, keskkonnakaitset ja meetmeid kliimamuutuse leevendamiseks; on ühtlasi veendunud, et tihedamal koostööl selles valdkonnas võib olla positiivne mõju investeerimisele ning seega nii Islandi kui ka ELi majanduse ja tööhõive olukorrale;
30. märgib siiski, et ELi ja Islandi vahel püsivad lahkarvamused mereelustiku haldamise, eriti vaalapüügiga seotud küsimustes; juhib tähelepanu asjaolule, et vaalapüügi keeld on ELi õigustiku osa, ning nõuab laiemat mõttevahetust vaalapüügi ja vaalatoodetega kauplemise lõpetamise teemal;
31. tunneb heameelt Islandi jätkuva toetuse üle ÜJKP tsiviiloperatsioonidele ning selle üle, et Island on saavutanud vastavuse suurema osa ÜVJP valdkonna deklaratsioonide ja otsustega; rõhutab, et ühinemiseelse protsessi osana oodatakse Islandilt, et ta kooskõlastaks oma seisukohad ELiga kõigis rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas WTOs;

Piirkondlik koostöö

32. on seisukohal, et Islandi ühinemine ELiga suurendaks tunduvalt liidu väljavaateid täita Põhja-Euroopas ja Arktika piirkonnas aktiivsemat ja konstruktiivsemat rolli ning aidata seeläbi kaasa mitmepoolsele haldamisele ja kestlikele poliitilistele lahendustele selles piirkonnas, kuna Arktika keskkonnaprobleemid on ühine mure; on veendunud, et Islandist võiks saada strateegiline sillapea selles piirkonnas ja tema ühinemine ELiga tugevdaks veelgi Euroopa esindatust Arktika Nõukogus;
33. peab positiivseks Islandi osalemist Põhjamaade Nõukogus ja Läänemeremaade Nõukogus ning ELi põhjamõõtmelise poliitikas, Barentsi Euroarktilises Nõukogus ja Arktika Nõukogus, samuti Põhja- ja Baltimaade koostöös (NB8); on seisukohal, et Alþingis 2011. aasta märtsis vastu võetud resolutsioon Islandi Kaug-Põhja poliitika

kohta tugevdas Islandi valmidust täita üldises plaanis aktiivset rolli Arktika piirkonnas;

34. rõhutab vajadust Euroopa Liidu tulemuslikuma ja kooskõlastatuma Arktika-poliitika järele ning väljendab arvamust, et Islandi ühinemine ELiga tugevdaks nii ELi mõju Arktikas kui ka liidu välispoliitika Põhja-Atlandi mõõdet;

o

o o

35. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Alþingi esimehele ja Islandi valitsusele.